

Ystads kommun

Bya-PM Byaträff: Sjörup-Vallösa

Datum och plats:

2023-08-31, Byalagets Byahus, Rynge idrottsplats

Deltagare från Ystads kommun:

- Sofia Öreberg – Förvaltningschef, Samhällsbyggnadsförvaltningen
- Emilia Löfgren – Teknisk chef, tekniska avdelningen
- Fabian Christensson – Projekt- och gatuchef, tekniska avdelningen
- Pernilla Theselius – Stadsarkitekt & avdelningschef, stadsbyggnadsavdelningen
- Moa Larsson – Förvaltningskoordinator, Samhällsbyggnadsförvaltningen
- Paula Nilsson (M) – Ordförande Kommunstyrelsen
- Kevin Rasmussen (S) – 2:e vice ordförande Kommunstyrelsen
- Håkan Damm (KD) – Ordförande Samhällsbyggnadsnämnden
- Göran Björk (SD) – 1:e vice ordförande Samhällsbyggnadsnämnden
- Roger Jönsson (S) – 2:e vice ordförande Samhällsbyggnadsnämnden

Deltagare från Sjörup-Vallösa byalag:

- Lennart Ljungfelt – ordförande
- Maria Bengtsson – vice ordförande
- Jan Andersson – sekreterare
- Stephanie Eriksson – kassör
- Eva Kristensson – styrelseledamot
- Arne Borgström – styrelseledamot
- Tommy Borg – medlem
- Carina Ljungfelt – medlem

Sjörup-Vallösa

Sjörup och Vallösa är två landsbygdsorter med en befolkning på ca 50, respektive 240 invånare (2021). Området ingår i Skånetrafikens närtrafikområde. Service som finns i området är bokbuss, pizzeria, bageri, vandrarhem.

Under 2019 var Sjörup, Vallösa och Rynge årets fokusbyar i Ystads kommuns satsning Fokus på byarna. Metoden utmynnade i ett fokusprogram för byarna som pekade på förslag på åtgärder.

Ystads kommun

Under åren 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 har byarna tagit del av investerade fokusby-åtgärder för upprustning av byaplatsen. Under år 2020, 2021 och 2022 har byarna fått samhällsbyggnadsbidrag för trivselhöjande åtgärder på privatägd mark. Inget trafikprogram finns för byarna.

Sjörup-Vallösa byalag

Sjörup Vallösa är ett aktivt byalag med mer än 140 medlemmar, vilket motsvarar nästan hälften av de boende i området. Byalaget arrangerar flertalet aktiviteter bland annat vårstädning, valborgsfirande, bakluckeloppis och allsång. Byalaget kommunicerar med sina medlemmar och övriga på bygden via hemsida, Facebook och genom Byabladet som kommer ut flera gånger om året, både digitalt och i tryck.

Grunden för verksamheten är Rynge IK som idag inte har en aktiv verksamhet men som bekostat den nya byastugan som invigdes i år (2023). Byahuset och idrottsplatsen ligger på kommunal fastighetsmark och byalaget har ett avtal med kommunen om markupplåtelse som också reglerar skötseln av platsen.

Planstatus

År 2021 antog Ystads kommun en ny översiktsplan för kommunen Ystad. I översiktsplanen pekas orterna Sjörup och Vallösa ut som landsbygdsorter.

Markägarförhållande

I området är den största delen av marken privatägd. Kommunen äger mark vid idrottsplatsen samt en mindre fastighet i södra Sjörup.

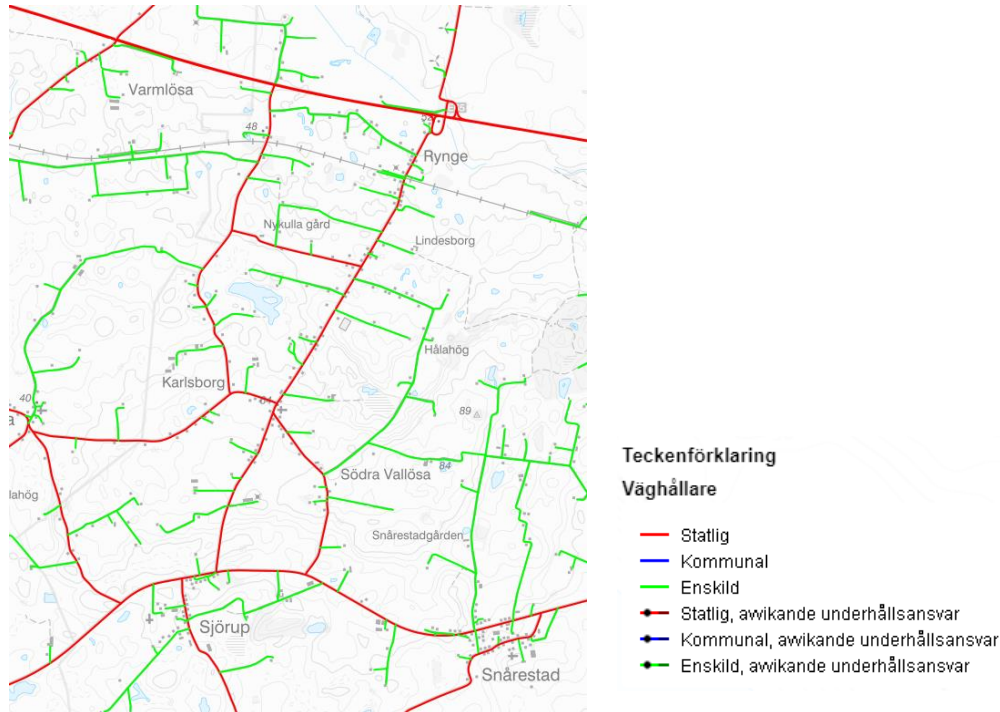

Figur 1 Blå markering visar den kommunalägda marken vid Rynge idrottsplats

Väghållare

I området består vägnätet av statliga och enskilda vägar.

Figur 2. Väghållare i området runt Sjörup – Vallösa. I området finns inget kommunalt vägnät.

Syfte med byträff 2023-08-31

Byträffar är bokningsbara tider utspridda över året för byalag, föreningar och andra aktörer på landsbygden att lyfta och informera kring platsspecifika frågor till kommunens politiker och tjänstepersoner. Inspel och lärdomar från byträffar utgör ett viktigt underlag för kommunens satsningar och riktade investeringar för landsbygdsutveckling som kommunfullmäktige har beslutat är öronmärkta för investeringar på kommunens mark.

Inför byträffen inkom byalaget med frågeställningar till tjänstepersoner och politiker från Ystads kommun.

Byalagets frågor på byaträffen

a. Hårdgjord p-plats

Med den utökade användningen av idrottsplatsen ser byalaget ett behov av att hårdagöra infarten till idrottsplatsen, samt ett område om ca 20*30 meter direkt innanför infarten som kan användas för parkering, med ett ytskikt som har högre bärighet. Insatsen skulle kräva att ta bort ett lager av matjorden och därefter förse området med grus. Enligt en entreprenör som byalaget varit i kontakt med är uppskattad kostnad ca 125 000 SEK (ex moms).

Kommunen tar med inspelet i arbetet med fördelning av särskilda investeringsmedel för landsbygdsutveckling för 2024.

b. Trafiksäkerhet vid in- och utfart till Idrottsplatsen

Byalaget uttrycker en oro för trafiksäkerheten från Ryngevägen och in mot Humlebovägen där idrottsplatsen ligger. Problemet ligger i att sikten är skynd och att höjdskillnaderna gör att siktsträckan och reaktionstiden blir kort. Med den utökade användningen av idrottsplatsen och speciellt med besökare som inte är vana vid korsningen, ökar risken för olyckor. En privatperson har satt upp en trafikspegel på eget initiativ. Byalaget har förslag om att ta hjälp av elektroniska hjälpmedel som kan säkerställa sikten. Ett annat förslag från byalaget är att vägen dras om så att utfarten hamnar längre norrut vilket skulle förbättra sikten.

Kommunen menar att Trafikverket generellt är negativt inställda till lösningar som skapar en upplevd, men falsk, trafiksäkerhet såsom speglar eller elektroniska hjälpmedel. Gällande idén om att dra om vägen har kommunen svårt att driva frågan. Det är en fråga som rör samfällighetsföreningen och ägaren av den angränsade jordbruksfastigheten. Kommunen föreslår att byalaget för dialog med dessa parter om de vill driva idén vidare.

c. Verksamhetsstöd

Byalaget berättar att den löpande kostnaden för att driva verksamheten är betydande för byalaget och att Ystads kommun och Ystads Energi är de största betalningsmottagarna. Byalaget önskar löpande stöd från kommunen om 6000 kr/månad och jämför med att det motsvarar kostnaden för en nyanställd på ca 20 % arbetstid.

Kommunen svarar att det idag inte finns ett motsvarande löpande stöd att ansöka om. En möjlighet för föreningar är att söka om driftsbidrag för anläggningar som föreningen äger. Ansökningstid för driftsbidraget är i april. En genomlysning av kultur- och fritidsnämndens nuvarande bidragskriterier och bidragssystem sker under hösten vilket kan innebära förändringar av

Ystads kommun

bidragssystemet på sikt. På nästa samrådsmöte med byalagsrådet kommer kommunen presentera vilka bidragsmöjligheter som finns från kommunen.

Läs om till föreningsbidragen i Ystad på följande länk: [Ystads kommun - Välkommen till vår bidragshantering](#)

d. Allmänna kommunikationer

Idag ingår området i Skånetrafikens område för närtrafik, NO4. Uppfattningen från byalaget är att det är få som nyttjar möjligheten till kollektivtrafik på de fasta tiderna som finns då det, speciellt på helgen, är stora glapp i utbudet. Många är omedvetna om att närtrafiken finns. Behovet av kollektivtrafik är stort, bland annat för barn och äldre personer som inte har körkort. Ett annat problem är att det inte är möjligt att åka mellan orterna på landsbygden utan all trafik går via Ystad. Byalaget föreslår att närtrafiken utvecklas mer i likhet med färdtjänst.

Kommunen svarar att problemet är känt och att det förs löpande dialog med både Region Skåne och Skånetrafiken i syfte att komma ifrån det nuvarande systemet som innebär udda tider. Problemet ligger i att det är samma fordon som används för färdtjänst och att färdtjänst har prioriterats. Cirka 500 resor har gjorts under 2022 inom hela närtrafikområde 4.

Skånetrafiken genomför nu ett projekt som heter Plusresor. Projektet innebär att boende ska kunna resa mellan hemmet och större kollektivtrafikstråk. Projektet kommer utvidgas till ytterligare delar av Skåne. Ystads kommun har anmält intresse för att delta i projektet, vilket många andra kommuner också gjort. Besked i frågan finns ännu inte.

e. Vägbelysning

Byalaget lyfter behovet av ökad vägbelysning i området. De trycker på att generationsskiftet i bygden ger mer människor på vägarna och att trygghet är viktigt för att skapa en attraktiv landsbygd. De ser också en riskfaktor i att barn blir avsläppta vid busshållplatsen i mörker.

I området är väghållarna antingen Trafikverkets eller enskilda. På Trafikverkets vägar finns det belysning genom vissa sträckningar genom Vallösa och Sjörup.

Kommunen svarar att riktlinjer för i vilken utsträckning kommunen ska bygga belysning på andra väghållares vägar håller på att tas fram. Det är en komplex fråga där investeringarna måste kopplas till hur många som får nytta av dem. Parallellt har kommunen försökt minska ner belysningen på grund av elbristen. Trafikverket tillåter inte punktljus då det inte är trafiksäkert. Kostnaden för kommunen att sätta upp belysning ligger runt en miljon per kilometer. Är det på Trafikverkets väg blir det dyrare.

f. Ödehus och misskötta tomter

Byalaget lyfter att det finns ca 4–5 hus i området som står öde och förfaller, det finns även misskötta tomter där växtlighet hänger ut över vägen. Anmälan har gjorts till kommunen för ca 15 år sedan. Byalaget undrar vad som ska hända för att kommunen ska agera praktiskt.

Kommunen svarar att misskötta hus eller tomter kan anmälas till myndighetsnämnden, som då handlägger det som ett tillsynsärende. Dock är lagrummet snävt vilket innebär att förfallet måste vara farligt från hälsa och säkerhet, i praktiken avskrivs därför många ärenden. Arbetsområdet har varit eftersatt i kommunen historiskt, men nu har gamla ärenden hanterats och nya ärenden handläggs löpande. Kommunen uppmuntrar till att göra nya anmälningar.

I vintras gjordes en inventering av ödehus i kommunen. Allmänheten fick anmäla hus som misstänktes stå öde. Nyligen har ett Leader-projekt inletts som går ut på att genomföra informationsinsatser till ägarna och att hitta intressenter till ödehusen för att genom dialog och information komma vidare i frågan. Kommunen har inte rätt att själv gå in och renovera hus.

g. Miljö och invasiva arter

Byalaget lyfter problemet med invasiva och farliga arter och att dessa sprids längs med E65. Det finns även problem med nedskräpning. Byalaget plockar skräp längs med vägarna varje vår.

Kommunen svarar att huvudprincipen är att det är markägaren som ansvar för bekämpning av invasiva och farliga arter. Kommunen kan och får inte använda kommunala skattemedel för att genomföra detta på annans mark. Invasiva arter finns det lagkrav för markägaren att ta bort. Stånds, som är ett ogräs som är farligt för betesdjur, anses dock inte vara invasiv och därför finns det ingen skyldighet att bekämpa den.

Ystads kommun har ingen möjlighet att förelägga privata markägare om åtgärder mot invasiva främmande växter (eller djur), eftersom för det är Länsstyrelsen som är tillsynsmyndighet. Kommunen arbetar dock aktivt med att sprida information som markägare kan ta del av.

När det gäller nedskräpning längs med Trafikverkets vägar kan man kontakta Trafikverket och be dem att föra bort skräpet. Nedskräpning kan också anmälas till miljöförbundet som kan agera utifrån miljöbalken då nedskräpning är straffbart enligt miljöbalkens bestämmelser. Om det finns misstanke om brott har tillsynsmyndigheten en skyldighet att anmäla överträdelsen till polis- eller Åklagarmyndigheten. Läs mer om nedskräpning på Ystad-Österlenregionens miljöförbunds hemsida: [Nedskräpning - Ystads kommun](#)

Ystads kommun

h) Övriga frågor – Beskärning av träd runt idrottsplatsen

Byalaget lyfter behovet av att beskära de träd som angränsar till åkermarken för att jordbruksmaskiner ska komma till under träden. Byalaget har beskurit efter bästa förmåga men önskar hjälp av kommunen då de varken har säkerhetsutrustning eller den kunskap som krävs för att det ska bli säkert för dem eller bra för träden.

Fastighetsavdelningens markförvaltare kontaktar byalaget gällande möjligheten att utföra eventuell beskärning.